לְהִסְתַּפֵּר (י) עַד ל״ג בְּעֹמֶר (יא) וְלֹא מִבָּעֶרֶב (מהרי״ל). מִיהוּ אִם חָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן, נוֹהֲגִין לְהִסְתַּפֵּר בְּיוֹם שִׁשִּׁי לִכְבוֹד (ו) שַׁבָּת ((מהרי״ל) [מהר״י וויל] (מר״ מ)). וּמִי שֶׁהוּא (יב) בַּעַל (ו) [ז] בְּרִית אוֹ מָל בְּנוֹ מֻתָּר (יג) לְהִסְתַּפֵּר בַּסְּפִירָה לִכְבוֹד הַמִּילָה (הגהות מנהגים (הל׳ מולת פ״ר אות מת)): **ג** * (יד) [1]יֵשׁ נוֹהֲגִים לְהִסְתַּפֵּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם: הַגָּה: מִיהוּ בְּהַרְבֵּה (מ) [ח] מְקוֹמוֹת נוֹהֲגִים לְהִסְתַּפֵּר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, (טו) וְאוֹתָן לֹא יִסְתַּפְּרוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ, אַף עַל פִּי שֶׁמֻּתָּר לְהִסְתַּפֵּר בִּל״ג בָּעֹמֶר בְּעַצְמוֹ. וְאוֹתָן מְקוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לְהִסְתַּפֵּר מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ, לֹא יִסְתַּפְּרוּ כָּלָל אַחַר פֶּסַח עַד ל״ג בָּעֹמֶר. וְלֹא יְנַהֲגוּ בְּעִיר אַחַת (ט) (טז) מִקְצָת מִנְהָג זֶה וּמִקְצָת מִנְהָג זֶה, מִשּׁוּם ״לֹא תִתְגּוֹדְדוּ״, וְכָל שֶׁכֵּן

ו בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ריש נוהגים).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שְׁלָפָנָיו כְּמוֹ עֶרֶב שַׁבָּת אוֹ עֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל הַלַּיְלָה שְׁלְמָחֳרָתוֹ יוֹם ל״ג בָּעֹמֶר פְּשִׁיטָא דְּלֵילוֹ כְּיוֹמוֹ. עַיֵּן שָׁם: **[ז] בְּרִית.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ג) דְּשָׁם זֶרַע אֱמֶת (סר״ סז) מִי שֶׁשָּׁלְמוּ יְמֵי אֲבֵלוּתוֹ בֵּין רֹאשׁ חֹדֶשׁ לל״ג בָּעֹמֶר מֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת הַתְּרָה. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֲרְבָבָה בְּשֶׁבֶת שֶׁלְּפָנָיו הַחֲתָנָה שֶׁקּוֹרִין שְׁפִּי״ן הָאל״ץ מֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ח׳ בְּשֵׁם אַגּוּרוֹת הָרַמ״ז: **ג [ח] מְקוֹמוֹת.** וּבְשֵׁם הָאֲרִ״י זַ״ל כָּתְבוּ (פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ״ז) שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּר כָּלָל עַד עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב בְּאַגּוּרוֹת הָרַמ״ז סוֹף סִימָן ב׳ שֶׁלְּפִי מִנְהַג חֲאַרִ״י זַ״ל אֲפִלּוּ אִם יְזַדְּמֵן בְּרִית מִילָה אֵין לְהִסְתַּפֵּר בְּכָל זְמַן הָעֹמֶר:

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁבְּשַׁחֲרִית אֵין אוֹמְרִים תְּחִנָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּעֶרֶב אוֹמְרִים תְּחִנָּה, וְאִם כֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הָרַב כֵּן דְּאֵין לְהִסְתַּפֵּר עַד ל״ג בְּעַצְמוֹ הוּא עַל פִּי מִנְהָג אַשְׁכְּנַזִּים, אֲבָל לְאוֹתָן הַנּוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לוֹמַר תְּחִנָּה מִבָּעֶרֶב הוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְהִסְתַּפֵּר דְּהָא בְּהָא תְּלִיָא, וְכֵן כָּתַב הַמַּלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב), חק יַעֲקֹב (סק״ו): (ו) **שַׁבָּת.** זְהוּ דַּעַת מַהֲרִ״י וְיֵיל. וּמַהֲרִ״ל (דיני הימים שבין פסח לשבועות) אוֹסֵר וְכֵן דַּעַת מַקְצַת אֲחֲרוֹנִים, וּמִכָּל מָקוֹם הֵיכָא דְּנָהוּג הֻתַּר נָהוּג וְאֵין לְהַחֲמִיר בְּדִינִים אֵלּוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ג׳. חק יַעֲקֹב (סק״ו): (ז) **בְּרִית.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תקנ״ט (ד״ה ומ״ש מעשה) מִבְּאֹר דְּבָעֲלֵי בְּרִית נִקְרָאִים הַסַּנְדָּקִים וְהַמּוֹהֵל וַאֲבִי הַבֵּן הַנִּמּוֹל אַף שֶׁאֵינוֹ מָל בְּעַצְמוֹ. וּמַתָּרִים לְהִסְתַּפֵּר בָּעֶרֶב קֹדֶם כְּנִיסָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כֵּן כָּתַב בַּמְּנַהֲגִים (הגהות מנהגים הל׳ חודש אייר אות מח) וְכֵן כָּתְבוּ הַחַק יַעֲקֹב (סק״ח) וְהַפְּרִי חָדָשׁ דְּלֹא כְּשִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י אות ח) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן נוֹהָגִין: **ג** (ח) **מְקוֹמוֹת וְכוּ׳.** הַטַּעַם דִּלְכַלֵּי עָלְמָא נוֹהֲגִין אִסּוּר ל״ג יוֹם, וְאִם כֵּן כְּשֶׁמִּסְתַּפְּרִין עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר חָל בְּכָלָל נִשְׁאֲרוּ ל״ג יוֹם עַד עֲצֶרֶת, וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּסְתַּפְּרִין בְּיוֹם ל״ג וְאִם כֵּן חָסֵר יוֹם אֶחָד, מִכָּל מָקוֹם הָא קָיְמָא לַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ וְכֵיוָן שֶׁנָּהֲגוּ אִסּוּר בְּמִקְצָתוֹ דַּיּוֹ, וְאִם כֵּן אָסוּר לְהִסְתַּפֵּר אֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד עֲצֶרֶת. כֵּן כָּתַב הַבַּ״ח (סק״א). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) אֲבָל בְּמִדִּינָה זוֹ נָהֲגוּ לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה אָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְכֵן נִרְאֶה לִי דְּלֹא יִשְׁאוּ וְיִתְסַפְּרוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה אָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְכֵן נִרְאֶה לִי דְּלֹא יִשְׁאוּ וְיִתְסַפְּרוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּבְרֹאשׁוֹן שֶׁל בְּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ז) שֶׁהָאֲרִיךְ בְּסָגְיָא דִּיבָמוֹת (יג:) בְּחִלּוּק דִּינִים שֶׁלֹּא תַּעֲשׂוּ אֲגַדּוֹת אֲגַדּוֹת עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁנָּהַג לְגַלַּח בְּיוֹם ל״ד כְּמוֹ שֶׁנּוֹהָגִין בְּנֵי סְפָרַד וְאַחַר כָּךְ נָהַג לְהִסְתַּפֵּר בִּל״ג

בְּאוּר הֲלָכָה

ג * **יֵשׁ נוֹהֲגִים וְכוּ׳ וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם.** בְּאוּר הָעִנְיָן דִּישׁ בָּזֶה שָׁלֹשׁ שִׁיטוֹת וּבְקֹאר שְׁתַּיִם מֵהֶן שְׁנָקְטוּם הַפּוֹסְקִים לְדִינָא. וְזֶהוּ שִׁיטָה אַחַת דְּתַלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא מֻתָּר ל״ד יוֹם, וּרְאָיָה מִמִּדְרָשׁ שֶׁמֻּתָּר מִפֶּסַח עַד פֹּרֶס עֲצֶרֶת וְהוּא ט״ו יוֹם קֹדֶם עֲצֶרֶת, וּכְשֶׁתִּסְיר ט״ו יוֹם מִמ״ט נִשְׁאֲרוּ ל״ד יוֹם שֶׁלֵּמִים שֶׁמֻּתָּר, אֶלָּא דְּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ וּמִשּׁוּם הָכִי מִסְתַּפְּרִין בְּיוֹם ל״ד בַּבֹּקֶר, וְהוּא הַדִּין לְשָׁא אִשָּׁה מֵאֵר מִכָּאן וְאֵילָךְ, וְזֶה דַּעַת הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף א׳. אָכֵן לְדַעַת הָרַמ״א שָׁם בְּסָעִיף ב׳ מִשְּׁמַע דְּסִבִירָא לֵיהּ דְּפָסְקוּ מִלְּמוּת בְּיוֹם ל״ג וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ״א שָׁם, וּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וּלְפִי שִׁיטָה זוֹ הַמְּנָהָג שֶׁאֵין מִסְתַּפְּרִין מִפֶּסַח עַד יוֹם ל״ג בַּבֹּקֶר וּמִשָּׁם וְהָלְאָה עַד עֲצֶרֶת מֻתָּר. שִׁיטָה שְׁנִיָּה הוּא מַה שֶּׁאוֹמְרִים בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת דְּתַלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא מֻתָּר ל״ג יָמִים שְׁלֵמִים, דְּהַיְינוּ בְּיוֹם שֶׁאֵין אוֹמְרִים תְּחִנּוּן לֹא מֻתָּר, אִם כֵּן כְּשֶׁתּוֹצִיא שִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח דְּהַיְינוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח וְעוֹד שִׁשָּׁה שַׁבָּתוֹת וּשְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְיוֹם אֶחָד רֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן שֶׁלֹּא מֻתָּר, אִם כֵּן הֲרֵי נִשְׁאֲרוּ ל״ג שֶׁלֵּמִין שֶׁמֻּתָּר וּלְפִי זֶה מֻתָּר עַד עֲצֶרֶת, וּלְעִנְדָּ אִלּוּ הל״ג יָמִים קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל עַצְמָם קְצָת אֲבֵלוּת ל״ג יָמִים (אֶלָּא שֶׁיּוֹם אֶחָד מַתָּן יֵשׁ לְהָקֵל בְּמִקְצָת יוֹם דְּהוּא בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר וְאוּלַי מֵאֵיזֶה טַעַם. פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א)) לְעִנְיָן (סְפִירָה) [תַּסְפֹּרֶת] וְנִשּׂוֹאִין, דְּהַיְינוּ לְנָטוֹת מִמ״ט יוֹם שֶׁל הָעֹמֶר ט״ז יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, דְּהַיְינוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר יֵשׁ ט״ז יָמִים שְׁאוֹתָן שִׁסְתַּפְּרִין בָּהֶן, וְנִשְׁאֲרוּ ל״ג שְׁלֵמִין עַד עֲצֶרֶת וּמִתְאַבְּלִין בָּהֶן. וּלְפִי זֶה אוֹתָן שִׁסְתַּפְּרִין מִל״ג וְאֵילָךְ וְגַם עַד שָׁבוּעוֹת לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם שׁוּם אִסּוּר, אֲמָנָם עַד ל״ג בָּעֹמֶר אֵין מַתִּירִין שׁוּם יוֹם. וְיֵשׁ שֶׁנּוֹכִּי מֵאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יְמֵי הָעֹמֶר שֶׁשָּׁה עָשָׂר יָמִים הָרִאשׁוֹנִים דְּהַיְינוּ עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּמִשָּׁם וְהָלְאָה עַד שָׁבוּעוֹת הַתִּירוּהוּ בְּמִקְצָתוֹ וּמִשּׁוּם דְּמִקְצָת יוֹם כְּכֻלּוֹ), וְנִמְצָא מִי שֶׁאוֹחֵז הַחֶבֶל בִּשְׁנֵי רִאשִׁין דְּהַיְינוּ שֶׁמְּקַל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וְגַם מֵקַל מִל״ג וְהָלְאָה טָעוּת הוּא בְּיָדוֹ: (טו) **וְאוֹתָן לֹא יִסְתַּפְּרוּ מִל״ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד שָׁבוּעוֹת מַמָּשׁ וְכַנַּ״ל. וְהִנֵּה בְּמִדְיָנֵתְנוּ הַמְּנָהָג לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בִּשְׁלֹשֶׁת יְמֵי הַגְּבָלָה, עַל כֵּן מַסִּיק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) דְּצָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא לְשָׁא וּלְהִסְתַּפֵּר בְּהַשְּׁנֵי יָמִים שֶׁל [ראש] חֹדֶשׁ אִיָּר, וְגַם בְּרִאשׁוֹן שֶׁל יְמֵי הַגְּבָלָה בַּבֹּקֶר דְּוַקָא דְּאָמְרִינַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ, וְאִם כֵּן עַל יְדֵי זֶה יַשְׁלִם ל״ג יָמִים שֶׁאָנוּ נוֹהֲגִים אֲבֵלוּת עֲבוּרָם. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלא סי״א) שֶׁכֵּן הַמִּנְהָג גַּם כֵּן בִּקְהִלַּת קֹדֶשׁ וִילְנָא שֶׁנּוֹהֲגִים אִסּוּר מִיּוֹם רִאשׁוֹן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַד ג׳ סִיוָן בַּבֹּקֶר, מִלָּבַד בִּל״ג בָּעֹמֶר נוֹהֲגִין בּוֹ הֶתֵּר. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת (יג) שֶׁנּוֹהֲגִין לְהָקֵל רַק בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר וּבִל״ג בָּעֹמֶר וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ סִיוָן עַד שָׁבוּעוֹת, וּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ (יד) יִתְפֹּס כָּל אֶחָד כִּפְי מִנְהָג מְקוֹמוֹ: (טז) **מִקְצָת מִנְהָג זֶה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁמִּקְצָת בְּנֵי אָדָם

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

תַּחֲנוּן. גַּם בָּעֶרֶב (יא) שֶׁל ל״ב: (י) **עַד ל״ג בָּעֹמֶר.** דְּהַיְינוּ לְאַחַר שֶׁתָּנַץ הַחַמָּה, וְהַטַּעַם לְדִידְהוּ גַּם כֵּן מִשּׁוּם (יב) דְּמִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ: (יא) **וְלֹא מִבָּעֶרֶב.** וְיֵשׁ מַאֲחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין לְהִסְתַּפֵּר מִבָּעֶרֶב [מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ב) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״ז)], וְסַיֵּם אֵלִיָּה רַבָּה דְּמִכָּל מָקוֹם [א]לְעִנְיַן נִשּׂוּאִין לֹא רָאִיתִי מְקִלִּין כִּי אִם בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר בְּעַצְמוֹ וְלֹא בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו, אָכֵן כְּשֶׁחָל ל״ג בָּעֹמֶר בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְהוּא לוֹ שְׁעַת הַדְּחָק לַעֲשׂוֹת בַּיּוֹם, אָפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל לוֹ לַעֲשׂוֹת בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו: (יב) **בַּעַל בְּרִית.** הַיְינוּ הַסַּנְדָּק וְהַמּוֹהֵל וַאֲבִי הַבֵּן אַף שֶׁאֵינוֹ מוֹהֵלוֹ בְּעַצְמוֹ (וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ״א אוֹ מָל בְּנוֹ, הַיְינוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן שֶׁצָּרִיךְ לָמוּל אוֹתוֹ), אֲבָל לֹא הַמּוֹצִיא וְהַמֵּבִיא [אַחֲרוֹנִים]: (יג) **לְהִסְתַּפֵּר בַּסְּפִירָה.** הַיְינוּ אֲפִלּוּ בְּיוֹם שֶׁלְּפָנֵי הַמִּילָה סָמוּךְ לָעֶרֶב קֹדֶם הַלֵּילָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְאִם חָל הַמִּילָה בְּשַׁבָּת, מֻתָּרִים לְהִסְתַּפֵּר בָּעֶרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ קֹדֶם חֲצוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד)]: **ג** (יד) **יֵשׁ נוֹהֲגִים וְכוּ׳ וְטָעוּת הוּא בְּיָדָם.** אֲבָאר בְּקִצָּרָה, דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא נוֹהֲגִין אִסּוּר ל״ג יָמִים אַף יֵשׁ בָּזֶה מִנְהָגִים שׁוֹנִים [וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד טַעַם לְמִנְהָגוֹ כַּמְבֹאָר בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יש)], יֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ אוֹתָן מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח עַד ל״ג בָּעֹמֶר, וּמִשָּׁם וְהָלְאָה עָשָׂר יָמִים הָרִאשׁוֹנִים דְּהַיְינוּ עַד יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה יָמִים אֲחֵרִים עַד שָׁבוּעוֹת, וְיֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַד ל״ג בָּעֹמֶר וּמִשָּׁם וָהָלְאָה יָמִים אֲחֵרִים עַד שָׁבוּעוֹת, וְיֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ מִיּוֹם ל״ג בָּעֹמֶר עַד שָׁבוּעוֹת, וְיֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ מִיּוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר עַד ל״ג בָּעֹמֶר וּמִשָּׁם וָהָלְאָה יָמִים אֲחֵרִים עַד שָׁבוּעוֹת, וְיֵשׁ שֶׁבָּחֲרוּ מִיּוֹם ל״ג בָּעֹמֶר עַד שָׁבוּעוֹת, וְכֻלָּם הַכֹּל לְפִי מִנְהָגוֹ וְאֵין לְשַׁנּוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יֹ) עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ה), וְהַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג) סָתַם לְהָקֵל: (יא) כֵּן מוֹכֵחַ מֵהַגְּהָ״א וְכֵן כָּתַב בְּלִבּוּשׁ, וּלְפִי זֶה לְדִידְהוּ אֵין לְהָקֵל בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו אֲפִלּוּ אִם נִסְבַּר דְּבָעֶרֶב שֶׁלְּפָנָיו אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן וּכְדַעַת הָרַמ״א, וְכֵן כָּתַב בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ג) עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם אַחֲרֵי שֶׁכְּפָה מְקִלִּין גַּם בָּעֶרֶב שֶׁלְּפָנָיו לְהִסְתַּפֵּר [עַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק״ו) וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (סק״ה)]. בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה, וְגַם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרֵב: א] וּבשו״ע הרב (שם) כתב: יש מקומות נוהגין שלא לומר תחנון במנחה של ערב ל״ג לפי שסומכין שבתחלת ליל ל״ג פסקו האבילות ולכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם תחנון שלילם כיומם, ולפי מנהגם מותרים ג״כ להסתפר ׳ולישא׳ בליל ל״ג (שלפי דבריהם אין נוהגין אבילות אלא ל״ב יום).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁאֵין לְנַהֵג (יז) הֶתֵּר (י) בְּשִׁתַּיהֶן (דברי עצמו): ד [ז]נֶהֱגוּ (יפ) (יח) הַנָּשִׁים שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִפֶּסַח וְעַד עֲצֶרֶת (יט) מִשְּׁקִיעַת הַחַמָּה וְאֵילָךְ:

ז טור וּמִסְּתִירַ לְמִנְהָגָא מִקְרָא 'דְּשֶׁבַע שַׁבָּתוֹת' וְכוּ' (ויקרא כג טו).

תצד סֵדֶר תְּפִלַּת חַג הַשָּׁבוּעוֹת. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א (א) [א]בְּיוֹם חֲמִשִּׁים לִסְפִירַת הָעֹמֶר הוּא חַג (פ) שָׁבוּעוֹת. וְסֵדֶר הַתְּפִלָּה כְּמוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח, אֶלָּא שֶׁאוֹמְרִים אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ, [ב]וְגוֹמְרִים הַהַלֵּל. וּמוֹצִיאִין [ג]שְׁנֵי סְפָרִים (ב) וְקוֹרִין בָּרִאשׁוֹן [ד]חֲמִשָּׁה (ג) * [ה]מִ'בַּחֹדֶשׁ (ד) [ב] הַשְּׁלִישִׁי' (שמות יט פ) עַד סוֹף הַפָּרָה, וּמַפְטִיר קוֹרֵא בַּשֵּׁנִי 'וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים' (במדבר כח כו), וּמַפְטִיר

א לְשׁוֹן הַשּׁוּר. ב צִיְּנְתִּיו לְעֵיל רי"ש סִימָן תפ"ח (אות ב). ג גַּם זֶה צִיְּנְתִּיו שָׁם (אות ז). ד מִשְּׁנָה מְגִלָּה כ"א (ע"א). ה בְּרַיְיתָא שָׁם ל"א (ע"א).

בְּאֵר הֵיטֵב

כְּמִנְהָג אַשְׁכְּנַז אֵין כָּאן מְשׁוּם 'לֹא תַתְגֹּדְדוּ'. נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל סִימָן י': (י) בְּשִׁתַּיהֶן. אֲבָל אִם נוֹהֲגִ אִסּוּר בְּשִׁתַּיהֶן לֹא הָוֵי כִּכְסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ כֵּיוָן דְּמִסְתַּפֵּק לֵיהּ הַדִּין,

וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סוֹף סִימָן זֶה: ד (יפ) הַנָּשִׁים. הוּא הַדִּין אֲנָשִׁים. ט"ז (סק"ג) עַיֵּן שָׁם.

א (פ) שָׁבוּעוֹת. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) בְּמַה שֶּׁכָּתַב דִּלְכְלֵי עָלְמָא נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּיוֹם נ"א לִסְפִירָה, לָמָּה שֶּׁכָּתַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חַג הַשָּׁבוּעוֹת לְדוֹרוֹת בְּיוֹם חֲמִשִּׁים לִסְפִירָה, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"א), וּמַהֲרְשָׁ"א בְּחִדּוּשֵׁי אַגָּדוֹת פֶּרֶק א' דַּעֲבוֹדָה זָרָה (ג. על תוס' ד"ה יום הששי). בְּסִפּוּרָא שְׁמַיִם וְאֶרֶץ נוֹגְעִין בְּעֵדוּתָן וְכוּ' הַקְּשָׁיָא גַּם כֵּן קָשְׁיָא זוֹ, וּמְתֻרָּץ שָׁם דְּכָנוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּזֶה לְהוֹרוֹת דְּיִרְאַת חֶטְא קוֹדֶם לְחָכְמָה בְּמַעֲלָה וּבְזֶמֶן עַיֵּן שָׁם. וְעַל פִּי זֶה אָמְרִתִּי דְּזֶהוּ כְּנָגֶד רַב יוֹסֵף דְּכִיוָן דְּהָוֵי עִוָּרוּתָא דְּעִוָּרוּתָא עֲבְדִי לֵיהּ עִוָּרְלָא תִּלְתָא, אֲמַר אִי לָאו הַאי יוֹמָא דְּקָא גָּרִים כַּמָּה יוֹסֵף אֵיכָא בְּשׁוּקָא עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן בְּפִסְחִים פֶּרֶק אֵלּוּ דְּבָרִים (פח:) דְּרָאוּי לְדַקְדֵּק בּוֹ טוּבָא, חֲדָא מַאי הַאי לְשָׁנָא דְּקָאֲמַר אִי לָאו הַאי יוֹמָא דְּקָא גָּרִים דְּמַשְׁמַע דְּיוֹמָא קָא גָּרִים, הֲרֵי לֵיהּ לְמֵימַר אִי לָאו מַתַּן תּוֹרָה, וְעוֹד אִי לָאו מַתַּן תּוֹרָה הֲרֵי מַחֲזִיר הָעוֹלָם לְתוֹהוּ וָבֹהוּ כְּדְאָמְרִינַן הָתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית אִם מְקַבְּלִין יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה מוּטָב וְאִם לָאו הֲרֵינִי מַחֲזִירָן לְתוֹהוּ וָבֹהוּ, וְעוֹד אַחֲרֵי שֶׁהָיָה רַב יוֹסֵף עָנִו מִכָּל אָדָם כְּדְאָמְרִינַן בְּסוֹף סוֹטָה (מט:) מְשֻׁמַּת רַבִּי בָּטְלָה עֲנָוָה אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף לֹא תֵּיתֵי עֲנָוָה אֲנָא עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הִתְפָּאֵר דְּמַחֲמַת נְתִינַת הַתּוֹרָה הוּא עָדִיף מִשְּׁאָר אֱיָנָשֵׁי וְאֵין זֶה מִגְדֶּר עֲנָוָה, וּלְפִי מָה שֶׁכָּתַבְתִּי הָיָה כַּוָּנָתוֹ כָּךְ בְּמַה דְּאָמַר אִי לָאו הַאי יוֹמָא וְכוּ' דְּיִדּוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכֹרוֹנָם לִבְרָכָה (ע"ז כ:) עֲנָוָה מְבִיאָה לִידֵי יִרְאַת חֵטְא, וְאִם כֵּן רַב יוֹסֵף הָיָה הַמַּעֲלָה שֶׁהָיָה עָנָו הָיָה גַּם כֵּן הַמַּעֲלָה שֶׁיִּרְאַת חֵטְא שֶׁאָמַר בְּיוֹמָא דַּעֲצַרְתָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּיוֹם חֲמִשִּׁים, עָבִיד לֵיהּ עִוָּרְלָא תִּלְתָא וְאָמַר אִי לָאו הַאי יוֹמָא דְּקָא גָּרִים, רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִי לֹא הָיָה יוֹמָא דַּעֲצַרְתָּא בְּהַאי יוֹמָא אֶלָּא בְּיוֹם נ"א לִסְפִירָה לֹא הָיָה מוֹכִיחַ דְּיִרְאַת חֵטְא קוֹדֶם לַחָכְמָה בְּמַעֲלָה וּבְזֶמֶן וְלֹא הָיָה מַעֲלָה שֶׁלִּי כְּלוּם וְכַמָּה יוֹסֵף אֵיכָא בְּשׁוּקָא, אֲבָל הַשְּׁתָּא דְּיוֹמָא דַּעֲצַרְתָּא הוּא בְּיוֹם חֲמִשִּׁים וּתְתִינַת הַתּוֹרָה הָיָה בְּיוֹם נ"א קָשֶׁה הַקַּשְׁיָא, וְצָרִיךְ לְתָרֵץ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּהֲרְשָׁ"א וְדו"ק. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּאַחֲרִין לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית בְּכְנִיסַת שַׁבּוּעוֹת כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ תְּמִימוֹת יְמֵי הַסְּפִירָה: (כ) הַשְּׁלִישִׁי. עַיֵּן בָּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת (ח"ג) סִימָן ל"א הֶחָזִיק הַמִּנְהָג, וְעַיֵּן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א (ב) הַשְּׁלִישִׁי. עַיֵּן בָּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת (ח"ג) סִימָן ל"א הֶחָזִיק הַמִּנְהָג, וְעַיֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יִנָּהֲגוּ כָּךְ וּמִקָּצָת יִנָּהֲגוּ כָּךְ: (יז) הֶתֵּר בְּשִׁתַּיהֶן. דְּהֵיכִי שֶׁיִּנָּהֲגוּ הֶתֵּר עַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיָּר כְּסִבְרָא אַחֲרוֹנָה, וְגַם יִנָּהֲגוּ הֶתֵּר מִל"ג בָּעֹמֶר וְאֵילָךְ עַד עֲצֶרֶת כְּסִבְרָא רִאשׁוֹנָה, כֵּיוָן שֶׁשְּׁתֵּי קַלּוֹת אֵלּוּ סוֹתְרוֹת זוֹ לָזוֹ וְכַנַּ"ל (ס"ק יד). אֲבָל יָכוֹל לְתָפֵשׂ חֲמִרֵי הַמִּנְהָגִים, דְּהֵיכִי שֶׁיִּנָּהֲגוּ אִסּוּר מִפֶּסַח עַד עֲרֶב שָׁבוּעוֹת אוֹ עַד יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל הַגְּבָלָה, חוּץ מִל"ג בָּעֹמֶר, וְאַף שֶׁנּוֹהֲגִ שְׁתֵּי חֲמִרוֹת הַסּוֹתְרוֹת זוֹ לָזוֹ אֵינוֹ כְּכִסֵּיל הַהוֹלֵךְ בַּחֹשֶׁךְ (טו) כֵּיוָן שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן רַק מֵחֲמַת סָפֵק שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִנְהָג הוּא הָעִקָּר, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן אֶלָּא יָכוֹל לְתָפֵשׂ אֵיזֶה מִנְהָג שֶׁיִּרְצֶה, וְאֵין לוֹ לָחֹשׁ שֶׁמָּא מִנְהָג הַמָּקוֹם הַהוּא אֵינוֹ כֵּן דְּכֵיוָן שֶׁהוּא רַק מִנְהָג בְּעָלְמָא אֵין לְהַחְמִיר בְּסָפֵיקָא, אֲבָל אִם יָדוּעַ לוֹ מִנְהָג הַמָּקוֹם אֵין לוֹ לְשַׁנּוֹת בֵּין לְהָקֵל וּבֵין לְהַחְמִיר [אַחֲרוֹנִים]: ד (יח) הַנָּשִׁים. וְהוּא הַדִּין (טז)*) אֲנָשִׁים: (יט) מִשְּׁקִיעַת הַחַמָּה וְאֵילָךְ. הַטַּעַם, שֶׁנִּקְבְּרוּ אַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה וְהָיוּ הָעָם בְּטֵלִים מִמְּלָאכָה. וְיֵשׁ עוֹד טַעַם בַּטּוּר לְפִי שֶׁאָז זְמַן סְפִירַת הָעֹמֶר, וּבָעֹמֶר כְּתִיב (ויקרא כג טו) 'שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת' מִלְּשׁוֹן שְׁבוּת דְּהֵיכִי שֶׁבְּזְמַן הַסְּפִירָה יֵשׁ לִשְׁבּוֹת מִמְּלָאכָה, וּלְפִי טַעַם זֶה [א]אַחַר שֶׁסָּפַר מַתָּר תַּכָּף בְּמְלָאכָה:

א (א) בְּיוֹם חֲמִשִּׁים לִסְפִירַת הָעֹמֶר וְכוּ'. וּמֵאַחֲרִין לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית (פ) בִּכְנִיסַת שָׁבוּעוֹת בְּצֵאת הַכּוֹכָבִים, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ יְמֵי הַסְּפִירָה אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יוֹם תְּמִימוֹת. אִיתָא בְּזֹהַר (ח"ב צז:-קיד.) שֶׁחֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ נַעוֹרִים כָּל הַלַּיְלָה וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וּכְבָר נָהֲגוּ רֹב הַלּוֹמְדִים לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְאִיתָא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הָאֲרִ"י זַ"ל (כוונת של שבועות ס"א) דַּע שֶׁכָּל מִי שֶׁבַּלַּיְלָה לֹא יָשֵׁן כְּלָל וְעִקָּר וְהָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה מַבְטָח לוֹ שֶׁיִּשְׁלִים שְׁנָתוֹ וְלֹא יֵאָרַע לוֹ שׁוּם נֶזֶק. וְהַטַּעַם כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) עַל פִּי פְּשׁוּטוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ יְשֵׁנִים כָּל הַלַּיְלָה וְהַצָּרָךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהָעִיר אוֹתָם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה [כִּדְאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (שהש"ר פרשה א יב אות ב)], לָכֵן אָנוּ צְרִיכִין לְתַקֵּן זֶה. וּצְרִיכִין לְזָהֵר אוֹתָם הַנְּעוֹרִים כָּל הַלַּיְלָה שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם בַּבֹּקֶר רַק אַחַר שֶׁעָשָׂה צָרְכָיו קֹדֶם הַתְּפִלָּה, וְאָז מְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם וַאֲשֶׁר יָצַר וְכַמְבאָר לְעֵיל בְּסִימָן ד' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"ח. וּלְעִנְיַן בְּרָכָה סָעִיף קָטָן מ"ב. וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַתּוֹרָה עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן מ"ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"ח. וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת אֱלֹהַי נְשָׁמָה וּבִרְכַּת הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה עַיֵּן בְּסִימָן מ"ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"ד. נִכּוֹן לְזָהֵר עַל פִּי קַבָּלָה מִלְּשַׁמֵּשׁ בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת אִם לֹא בְּלֵיל טְבִילָה, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ר"מ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ז' וּבְאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד"ה מליל): (ב) וְקוֹרִין בָּרִאשׁוֹן וְכוּ'. וְהַמִּנְהָג לוֹמַר אַקְדָּמוֹת, וְהִסְכִּימוּ (כ) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים [ב]לוֹמַר זֶה קֹדֶם שֶׁמַּתְחִיל הַכֹּהֵן לְבָרֵךְ עַל הַתּוֹרָה וְכֵן הַמִּנְהָג כְּהַיּוֹם בְּכַמָּה קְהִלּוֹת, אָכֵן 'יְצִיב פִּתְגָמְ' שֶׁאוֹמְרִים בְּיוֹם שֵׁנִי בְּעֵת קְרִיאַת הַפָּטָרָה [ג]נִתְפַּשֵּׁט בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת לְאָמְרוֹ אַחַר פָּסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל הַפָּטָרָה: (ג) מִ'בַּחֹדֶשׁ

*) אות ט"ז מקומה להלן במשנ"ב ס"ק י"ט על התיבות 'ולפי טעם זה'.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מו) חק יַעֲקֹב (ס"ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ד (מו) ט"ז (סק"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דְּאַף לְטַעַם הָרִאשׁוֹן אֵין לְהַחְמִיר מִשְּׁקִיעַת הַחַמָּה וְאֵילָךְ רַק כְּדֵי קְבִיעָה, וּבִקְרָא לְאַחַר ל"ג בָּעֹמֶר בְּזִמְנֵי אֵין לְהַחְמִיר דְּלְטַעַם הָרִאשׁוֹן יֵשׁ לְהַתִּיר אֲז לְגַמְרֵי:

א (פ) שָׁבוּעוֹת. ט"ז (ריש הסימן) וּפְרִי מְגַדִּים, וְכֵן הִסְכִּים רַבִּי יַעֲקֹב עֶמְדִּין בְּסִדּוּרוֹ (אורח ב ליר"ט של עצרת סט"ו) וְצָנוּחַ כְּכָרוּכְיָא עַל הָעוּשִׁין הַפֶּה זֶה:

ב (כ) וְקוֹרִין בָּרִאשׁוֹן. ט"ז (סק"א) וּפְרִי מְגַדִּים, וְעַיֵּן

[ו]יקוטי דברי הרב: א] כתב בשו"ע הרב (ס"ט): נוהגין שלא לעשות מלאכה אחד אנשים ואחד נשים כל ימי הספירה משקיעת החמה עד לאחר ספירת העומר וכו' (ואותן הנשים שאינן סופרות אפשר שיש לשבות להן ממלאכה כל הלילה). ב] בשו"ע הרב (ס"ז) כתב: הנוהגין לשורר אקדמות אחר שקראו בתורה פסוק ראשון, אע"פ שמפסיקין באמצע הקריאה בדבר שאינו צורך הקריאה, אין למחות בידם כי יש שמיישבין מנהגם. אבל במקום שאין מנהג, יותר טוב לשורר אקדמות קודם שיתחיל הכהן לברך לפני קריאת התורה. ג] בשו"ע הרב (שם) כתב: וכן יציב פתגם ביום שני יותר טוב לומר קודם שיתחיל המפטיר לברך לפני ההפטרה, וכן נהגו עכשיו בהרבה מקומות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah